(ZEITUNGSDRUCKSACHE) Ч. 24. 13. червня 1943 Рік I.

ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ

РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. Тел. 104-81. АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39.

ТИЖНЕВИК
„Cholmer Land" Wochenausgabe
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowagasse 7. — Fernruf 104-81
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39, 146-42

ПЕРЕДПЛАТА: Чвертьрічно — 3.50 зл. піврічно . . . 7.— зл.
Ціна прим. 30 сот.

На західних окраїнах

Справа набору охотників до СС Стрілецької Дивізії Галичина найшла голосний відгук і на наших західних окраїнах. В останньому часі відбулися тут по містах і селах сходини й наради, що дали у висліді розмірно високий відсоток добровольців.

Зокрема величаві були сходини в Синяві, в невеличкім містечку в куті над Сяном. Молодь з довкільних сіл прийшла 17. 5. до містечка здисциплінованими лавами під гомін стрілецьких пісень. Перше місце щодо числа зголошених охотників зайняло село Молодич, далі Цитуля, Добра, Зарадава та інші — разом тисячка охотників. Зголосилися й численні охотники з Білгорайщини, зі сіл: Пискоровичі, Теплиці й Жуків.

Після сходин у Переворську і деяких селах Переворщини, як Гориці, Миротин та Кречовичі — голосилося до Дивізії розмірно багато охотників, не зважаючи на матеріяльні труднощі своєї сім'ї та на ворожу протипропаґанду.

І тут до набірних комісій голосилися деколи й наші дівчата. Вони хочуть працювати у Червоному Хресті, щоб нести поміч і опікуватися раненими та хворими вояками.

Зголошування охотників до Галицької Дивізії добігає кінця. Ця велика акція, яка охопила цілу нашу вужчу Батьківщину від Збруча по Попрад, проходить з повним успіхом. Наше населення міст і сіл розуміє повагу теперішнього часу. У велетенських змаганнях проти східної червоної навали, що принесла б руїну і смерть і на наші землі — ми хочемо стати разом з німецькими і союзними військами, щоб із зброєю в руках боротися за свою кращу долю.

Ідуть українські охотники

(„Фелькішер Беобахтер" про Галицьку Дивізію)

Провідний німецький щоденник „Фелькішер Беобахтер" з 31. 5. п. р. приніс допис воєнного звітовика Вальтера Мюллера п. з. „Ідуть українські охотники — з приводу створення Стрілецької Дивізії СС Галичина".

На вступі автор згадує, що вже в кілька днів після створення Стрілецької Дивізії СС галицькі міста зароїлися від барвистих одягів тих українців, що напливали до набірних комісій.

Після зазначення, що число охотників постійно зростає не тільки з дня на день, але також з години на годину, В. Мюллер вичерпно, живо й тепло описав свято Стрілецької Дивізії в Коломиї. На його думку українська маніфестація в Коломиї характеризує поставу українського

(Докінчення на 2. стор.)

БОГДАН ЛЕПКИЙ

Напис на стрілецьких гробах

Лежимо у гробах при дорозі,
Де за волю боролись і впали,
Браття! знайте, що ми не в тривозі,
Лиш спокійно і гордо вмірали.

Браття, знайте, що ми не просили
Ані ласки в кого, ні пощади,
Лиш боролись, пок' стало в нас сили. —
Це говоримо вам для розради.

Нам не жаль ні життя молодого,
Що лягло мов той квіт під косою,
Ані мрій, ні кохання палкого,
Що взяли ми в могилу з собою.

Нам не жаль, бо лягли ми за діло
Гідне жертви життя і кохання,
„За Україну душу і тіло" —
Ми не даром співали з-зарання.

Тож не жалуйте нас, не ридайте,
(По нас тужить калина у лузі...)
Ви з шляху не зійдіть і вважайте,
Щоб леміш не заржавів у плузі.

Щоб шляхи не покрились тернами,
Щоб пощерблені мури не впали,
Щоб наш ворог — не сміявся над нами,
Що ми даром так славно вмірали.

ОГЛЯД ВОЄННИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПОДІЙ

Тиша перед бурею триває далі. Аліянтські часописи багато писали, про те, що „червень це місяць нападу" — очевидно на Европу. У відповідь на ті погрози німецька преса відповіла, що великодержави осі кожної хвилини готові, коли мова про захід або південь Европи. Німецький воєнний провід добре знає і те, що йому робити й на протибольшевицькому фронті.

Дня 5. 6. ц. р. німецькі міністри Шпер і Гебельс виголосили дві важливі промови про німецьке збросння й політичне положення. Зміст цих промов подаємо окремо. Великодержави осі для боїв, що може ось-ось грядуть, змобілізували не тільки всі свої сили, але також засоби всієї Европи.

На східному фронті

Воєнні дії на східному фронті далі обмежувалися до великих боїв на Кубані, до місцевих атак у різних точках боєвих ліній та оживлених акцій випадових і стежних відділів. Крім того німецьке летунство безнастанно нищило ворожі транспортові шляхи в запіллі, зосередження військ, які большевики стягають, та фабрики воєнного промислу (м. і. в місті Горкій над Волгою). Рівночасно з тим у запіллі середньої частини фронту відбувалося очищування просторих лісових полос від большевицьких партизантських банд. Знищено понад 112 партизанських таборів.

Великі большевицькі втрати

Большевицькі втрати були також і минулого місяця дуже високі. Найкращим мірилом цього може бути число знищених большевицьких літаків. Денно вони тратили від 50 до понад 80 літаків. Так у травні ц. р. большевикам пропало 1257 літаків. Німці втратили в тому самому часі 143 летунські машини.

Кореспондент одної англійської газети, що недавно вернувся до Англії з СССР писав, що большевицькі резерви в людях зовсім не такі великі і невичерпні, як це хтось може думати. Большевики взяли до війська майже усіх мужчин. Те, що вони тепер мають, це — на думку того англійця — останні большевицькі засоби. У большевиків дуже сильно дається відчувати недостача харчів. Також воєнний кореспондент найбільшого англійського щоденника, „Таймс" зазначив, що німці мають і кращі транспортові шляхи й засоби та рухливіше летунство. „Таймс" звернув увагу своїм читачам, щоб вони собі за багато не обіцювали від большевиків.

Зеленосвяточний поклін Героям

Давній український звичай велить у радісні й сонячні Зелені Свята складати поклін тим, що відійшли від нас. Коли земля вся в квітах і зелені — вирушають церковні процесії на місця вічного супочинку, щоб там згадати своїх близьких, рідних знайомих.

У цей спосіб хочемо держати тісний зв'язок з тими, що ви повнивши тут своє життєве завдання, відійшли від нас в місце вічної весни і радости. Отсі святочні спільні обходи це вияв нашої глибокої віри в позагробове життя, це той живий лучник між цим і тамтим світом. Цей тісніший зв'язок з нашими предками поглиблюємо раз-у-раз у Зелені Свята.

Від недавніх літ отсі свята святкуємо з особлившою набожністю і величчю. Зелені Свята набрали серед українського народу особлившої принади і святости. Вони стали нагодою вияву наших не лише чисто релігійних, але і національних почувань. Бо Зелені Свята це ті радісні дні, в яких згадуємо пам'ять наших Героїв, що з великої любови до своєї рідної землі і свойого народу віддали на службу йому своє життя, посвятили своє особисте щастя.

Пам'ять полеглих за спільні наші ідеали стає ще більш дорогою саме у час великих змагань. У цей час линемо думками до цих найкращих Синів Української Землі, щоб навчитися від них цієї великої любови до свойого рідного, щоби набрати від них цього великого духа посвяти за спільне добро, за спільну і святу справу.

І тому з такою набожністю припадаємо у ці зеленосвяточні дні до могил наших Героїв, щоби уважно вслухатися в їх позагробову мову, якою накликують вони нас до діл великих, до діл подібних їхнім.

Народ, що хоче жити, раз-у-раз вертається до могил своїх великих Покійників, щоб, як із невисихаючого джерела, черпати із них оживлюючу силу до дальшої праці, до дальших змагань.

В культі могил є культ вічности. Таємниця смерти розбуджує в нас думку про таємницю народин нового життя — і в цьому велике значіння німої мови гробів наших предків.

Народ, що на шляху своєї боротьби за краще майбутнє. примушений складати жертви на жертовнику Великої Ідеї, не падає духом, бо вірить, що кожна нова могила, це нове свідоцтво його саможертви, один крок наближення його до мети, один

щабель в наближенні його до Ідеалу Нації. Великий і святковий цей день в якому народ поклоняється своїм великим Могилам й опромінює свої душі золотим сяйвом віри, що повсякчасно б'є від їхніх хрестів.

Нині цвинтарі притягають усіх. На тих цвинтарах ніби хтось поставив вівтарі з вогнями. Вівтарі ці маленькі, приземні, тихі і спокійні, як маєстат смерти, але яка ж велика й небосяжна їх сила!...

Це — Могили Поляглих!...

Стоять вони сірими рядами, з однаковими хрестами, як однакове було життя, труди і смерть усіх Тих, що лежать під ними і скривають у собі тлінні останки найкращих Синів Народу.

Вони, герої, творили нашу історію. У великі дні відійшли від нас і лишили нам дорогий спомин ясних днів.

Вони ділом доказали свою любов до Батьківщини й віру в її майбутнє, тож і ми ділами докажім, що ми їх кість і кров.

У серцях наших леліймо вогонь великої Любови, яким горіли їхні серця, а в наших душах бережім гранітну віру, що була із ними у великі дні, що вела їх до великих чинів.

о. Степан Ковалів.

ОГЛЯД ПОДІЙ (докінчення)

На Середземному морі

На півдні Европи англійці та американці далі продовжують свої неперебірчиві атаки на відкриті міста південної Італії а першусього островів Сицилії та Сардинії. Одночасно англійці та американці атакували спершу літаками а опісля також і воєнними кораблями сильно укріплений італійський острів Пантелерію. Цей острівець камінистий і гористий з великою силою гарячих джерел, що дуже часто вкривають його справжньою мрякою. Крім того стрімкі й скалисті береги не дають легких можливостей для висаду з кораблів або човнів. Врешті дуже скромні своїм розміром летовища не дозволяють осідати літакам, яких летуни не ознайомлені зі самим островом.

Важкі змагання на морях

На широких морях далі іде важка й завзята боротьба за довозові шляхи й достави харчів, зброї та інших важних матеріялів для Англії та її союзників. Німецькі підводні човни знову затопили 15 ворожих кораблів загальної містоти 90.000 брт, а німецькі боєві літаки затопили на Атлянтійському океані 2 ворожі кораблі загальної містоти 12.000 брт.

Впродовж травня ц. р. німецькі підводні човни затопили разом 76 ворожих торговельних кораблів загальної містоти 430 тисяч брт. У тому самому часі італійські підводні човни і торпедо-літаки затопили 13 ворожих кораблів загальної містоти 88.000 брт.

В порівнянні з осягом з березня ц. р., висліди за квітень і травень виказують деяку знижку числа затоплених кораблів. Згідно з поясненнями німецької преси причиною того подекуди стало те, що після понад 3 років боротьба з підводними човнами, ворог навчився краще охороняти морські транспорти і поліпшив засоби, що викривають підводні човни на морі. Та це явища тереходові, бо німецький дух вічно удосконалює свою ударну зброю, якій завсіди уступає ворог зі своєю обороною. Зрештою, як це сказав великий адмірал Деніц у розмові з представником одної японської газети, в морській війні завсіди бувають хитання, але рішає не частинний а остаточний вислід. Німеччина спокійна, бо ворог утратив досі **31 і пів міліона** корабельного тонажу!

Пам'ятки культури — жертвою англійських налетів

Заступник голови англійського уряду, Етлі, заявив 27. 5. ц. р. в англійському парляменті, що англійські налети на Німеччину пляново звертаються проти важних військових обєктів. У відповідь на те Німеччина проголосила спис важніших і цінніших культурних і мистецьких пам'яток, які англійські летуни знищили підчас своїх безплянових налетів. З того спису виходить, що до 15. 5. англійські летуни знищили 191 шкіл, 108 лікарень, й 193 церкви. В тому самому часі англійці важко ушкодили 920 шкіл, 231 лікарень й 494 церков. Між знищеними будинками й церквами є пам'ятки старого будівництва та мистецтва, яких не ма вже ніде інде. В славному місті Кельні над Райном англійці знищили 30 церков. Інші будинки і церкви знищено в містах Майнц, Ессен, Дюсельдорф, Дортмунд, Мангайм, Карльсруе, Мюнхен, Нюрнберг, Кассель, Бремен, Любек, Рошток і Берлін.

При тій нагоді німецька преса пригадала, що летунську війну проти відкритих міст і цивільного населення перша почала Англія в 1940 р. Фюрер кілька разів остерігав Черчіля перед такими способами війни а коли це не помогло наказав осінню 1940 р. перевести відплатні атаки на англійський острів. Незалежно від того, що велика частина німецького летунства зайнята тепер на Сході й в районі Середземного моря, все ж відплатні німецькі налети не устають, а згодом таки надійде день повної відплати за дотеперішню руїну!

У ворожому таборі

Суперечності між большевиками і англійцями та американцями далі поглиблюються. З хвилиною коли англійці та американці заявили, що перед якоюсь спільною воєнною акцією треба, щоб СССР з'ясував своє становище в різних европейських справах після війни, головний орган комуністичної партії „Правда" відповів, що такі думки „безглузді й безцільні". Без огляду на московську заяву про розв'язання Комінтерну, провід англійської робітничої партії відкинув пропозицію комуністів прийняти їх до свого гурта. Неменше цікаве і те, що на аліантській конференції для прохарчування, яка відбувалася в американському місті Гот-Спрінг на домагання большевиків, щоб їм дати харчі, прийнято рішення, що „кожний край має сам дбати за своє прохарчування".

З того всього виходить, що у ворожому таборі кожний має свої задні думки і тільки чекає, щоб поховзнувся його „союзник". Тому зовсім правильно сказав англійський посол в Америці Гелифекс що „перед англійцями та американцями ще довгий і великий шлях" та що існує можливість „довгої й завзятої позиційної війни".

Скачи враже як пан каже...

Від довгого часу большевики мають прерізні клопоти. Ще не прогомоніла історія масового вбивства польських старшин під Катином а вже Кремль похвилюваний іншою справою. В московській „Правді" появилася стаття „президента" Академії Наук У. С. С. Р. Богомольця, який лає „українських сепаратистів" в Канаді за те, що тамошній Український Комітет звернувся до канадійського уряду з домаганням обстоювати справу повного відокремлення України від СССР. На думку Богомольця Україна може бути „найбільше самостійна" тільки в союзі з іншими совітськими республіками. Очевидно, що, пишучи з наказу своєї большевицької влади, Богомолець мусів доказувати, що „чорне біле" тобто, що українцям найкраще в СССР. Ми вже добре пізнали цю большевицьку „самостійність з правом „добровільного виходу". Богомолець може дурити англійців у Канаді, але не українців в Европі!

В кількох словах

Фюрер ушанував хоробрість 44-ої німецької піхотної дивізії, в склад якої входить старий німецький 134. полк „Дойчмайстрів" в в той спосіб, що цілій дивізії надав назву — „Райхсгренадірдівізіон Гох-унд Дойчмайстер". Згадана дивізія відзначилася в минулорічних боях за Сталінград.

Голова французького уряду Ляваль сказав з нагоди відзначення борців, що воювали у Тунісі, що його ціль не тільки в тому, щоб наладнати добрі взаємини Франції з Німеччиною та Італією, але перш усього в тому, щоб забезпечити Франції гідне місце в Новій Европі.

Підчас цьогорічних святкувань у честь італійського національного героя з часів боротьби за з'єднання Італії в XIX. ст. Гарібальді, італійська преса писала: „Великодержави осі хочуть в дусі Гарібальді привернути національному принципові його первісний характер, щоб усі народи користувалися справжньою незалежністю й свободою".

Вся Фінляндія святкувала 4. 6. ц. р. 76-ті роковини народин марш. Маннергайма, що рівночасно були святом фінської армії. Того ж дня всі ті, що покінчили старшинський вишкіл дістали призначення на старшин.

Помер президент китайської держави з осідком у Чункіні, Лі-Сен. Його наступником став сам Чан-Кай-Шек.

В Аргентині вибухла революція. Дотеперішній президент Кастіліо, що хотів зберегти невтральність і не ішов на американські обіцянки, зложив свій уряд. Його залишили на волі. В столиці Аргентині Буенос-Айрес повстала військова рада під проводом ген. Равзона й Раміра.

ПІСЛЯ ІНСПЕКЦІЙНОЇ ПОДОРОЖІ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРА

Після кількаденної інспекційної поїздки по Радомській та Люблянській областях Генерал Губернатор д-р Франк промовляв у Радомі і Любліні до німецьких службовців. При цьому він підкреслив, що німецька державна влада всіми засобами, якими розпоряджає, буде дбати про те, щоб лад, який у цій країні встановлено осінню 1939 року, залишився ненарушений. Міродайні урядові установи і органи влади одержали доручення виступати проти всіх евентуальних елементів, що мають намір сколотити спокій, та проти всіх шкідників всякого роду з усією суворістю, що її гарантує сила державних засобів, які стоять до розпорядження. З другого боку органи німецької влади будуть намагатися з початком нового харчевого періоду признати працюючому населенню підвишений приділ харчів. До успішности цього пляну причиняться проведена вміжчасі основна організація сільсько-господарської продукції та охоплення сільсько-господарських продуктів. Генерал Губернатор підкреслив, що цей проєкт він уважає своєю власною справою, на здійснення якої він рішений.

НОВІ ГУБЕРНАТОРИ

краківської і люблинської области

Дотеперішній губернатор краківської области, д-р Вендлер зайняв становище губернатора люблинської области. Його комісаричним наслідником у Кракові іменовано віце-губернатора д-ра Льозакера, який тепер об'єднує у своїй особі становище губернатора краківської области та становище президента Головного Відділу Внутрішнього Правління в Уряді Генеральної Губернії.

ІДУТЬ ОХОТНИКИ (док. з 1. ст.)

населення в Галичині. У великій дефіляді перед Губернатором Вехтером могутнє враження робила приявність у рядах охотників представників старшого і молодого покоління. Побіч українських комбатантів з 1919/20 рр. ішли гімназійні учні й студенти високих шкіл, яких очі горіли бажанням боротьби. Зокрема підкреслено в дописі, що галицькі українці виступили до боротьби з большевизмом ще тоді, коли інші народи про те дискутували. Переконані, що тільки знищення большевизму може принести спасення їх батьківщини, українці в переможному поході були тоді дійшли до Києва.

Після опису приречення, яке на руки губернатора Вехтера склав один з українців, відзначений австрійською медалею хоробрости, що нові охотники виявляться гідні славного минулого свого народу, автор кінчить допис згадкою, що приявні на святі розходилися під звуки пісні — „Не пора".

Промови міністрів Шпера і д-ра Ґебельса

Стан німецького озброєння на рекордових висотах

Перед зббором, складеним з багатьох тисяч усіх верств німецького народу, в тому передусім робітників збройової промисловости, міністер д-р Ґебельс і міністер Шпер склали в спортовій палаті звіт про теперішній стан німецького збросння та накреслили поставу й зусилля німецького народу для осягнення остаточної перемоги в цій найбільшій і найважчій війні в історії. Спочатку міністер Шпер вказав на те, що німецька збройова промисловість довершила „надзвичайного й могутнього діла", „Німецьке зброєння — продовжував міністер Шпер — з року на рік зростало і в травні 1943. року в усіх ділянках дійшло до рекордових височин. У цьому й історична заслуга державного маршала Ґерінґа, що 4-річним пляном залевнено основи для вдержання і піднесення німецької зброєвої промисловости.

ПРОДУКЦІЯ НЕ ЗМЕНШИЛАСЯ, А ЗБІЛЬШИЛАСЯ

Дальше бесідник вказав, що успіх росту зброєвої продукції тому був такий несподіваний, що важливі заклади продукції „без застереження обмінювались між собою своїми новими методами виробництва". — Міністер продовжував: — „Сьогодні ми з гордістю можемо ствердити, що ми вимоги Фюрера з лютого минулого року, щоб помножити озброєння, не лише осягнули, але подекуди і поважно перейшли". Шпер підкреслив досягнення і поставу німецького робітника при усуванні шкід у закладах, спричинених летунськими атаками, і з притиском сказав, що саме в останніх місяцях, не зважаючи на летунські атаки, в усіх ділянках озброєння слід занотувати не спад, але постійне підвищення продукції.

СПОДІВАННЯ ПРОТИВНИКІВ НЕ СПОВНИЛИСЯ

Після того, як міністер Шпер говорив про забезпечення стану сировини для зброєвої промисловости передусім у ділянці вугілля, заліза і сталі, він зайнявся справою стану електричної енергії. При цьому він ствердив, що в цьому році почала працювати велика кількість водних споруд для витвору електричної енергії великих розмірів і ще більша кількість цих споруд буде в найближчому році. Можна при цьому ствердити, що переходові пошкодження двох водних гатей не вдарили по нас, коли йде про електричну енергію. Децентралістична розбудова нашої електричної продукції уможливила без труднощів ще того самого дня знову поставити в розпорядження озброєння ті струми річок, що були відпали. І сподівання противника, що на довший час перервано забезпечення водою рурського простору, не сповнилися.

ДОКЛАДНІ ВИСЛІДИ ПРОДУКЦІЇ

Після цього міністер подав такий вислід німецьких зусиль для справи озброєння:

1) Муніція. Лише в місяці травні 1943 виготовлено 6,3-кратну кількість тон пересічної місячної продукції 1941. року. До цього висліду німецька продукція дійшла збільшенням робочих сил тільки на 50 відс., збільшення зужиття сирої сталі на 132 відс., зменшенням на 57 відс. міді і збільшенням лише на 2 відс. алюмінію. Продукція протитанкової муніції, починаючи від калібру 5 цм. угору, від 1941. року до сьогодні зросла на 1.000 відс. Муніція легких полевих гавбиць зросла на 1.300 відс., муніція для зброї важкого калібру на 400 відс. Місячна продукція ручних і яйцюватих гранат зросла зі 100 на 410 відсотків, продукція мін на 1.900 відс.

2) Зброя: Випуск готових гармат усіх калібрів, починаючи від калібру 3,7 у порівнянні з пересічною місячною продукцією 1942. року зріс у місяці травні на 400 відс. Виробництво крісів в останніх чотирьох місяцях зросло на половину. В ділянці швидкострільних кулеметів типу „МГ 42" осягнено особливо блискучі успіхи. Виробництво легких полевих гавбиць від 1941. року збільшено кількакратно. Продукція важких і найважчих протилетунських гармат від 1941 року зросла на 315 відсотків. Продукція наших важких протипанцирних гармат, які беззастережно мають перевагу над ворожими, розпочалася в 1942. році майже зовсім від нового і від лютого 1943. року в цьому напрямі занотовуємо зріст на 320 відсотків. Кількість виготовлених місячно протитанкових гармат від 1941. року по сьогодні зросла на 600 відсотків.

3) Панцирна зброя. Загальну кількість усіх виготовлених танків помножено кількакратно. При цьому підвищення легких танків, колись танків 1, 2 і 3, дійшло лише до 20 відсотків пересічної місячної продукції 1941. року. Зі зрозумілих причин покладено головну вагу на підвищення важких танків, штурмових гармат, танка „ІУ" і „Тигра". При цьому власне в останніх місяцях досягнено вислідів, які на багато перевищують те, чого ми могли від озброєння сподіватися. Підвищення місячної продукції самих тільки важких танків від лютого ц. р. до травня ц. р. сягає 200 відс. Озброєння летунства не лишається щодо успіхів позаду озброєння для сухопутних військ. В цій ділянці в останньому році розвинено багато нових типів і вже повністю включено в продукцію. І все таки в травні ц. р. кількість випродукованих літаків багато разів перевищила пересічну кількість продукції 1941. Але з уваги на те, що поодинокі цифрові дані могли б дати ворогові заскору можливість вглянути у великі поступи в цій ділянці, хоч які великі успіхи при цьому досягнено, мусимо зразу зрезиґнувати з їх виявлення.

В НАГОРОДУ ЛИЦАРСЬКІ ХРЕСТИ

Шпер повідомив, що Фюрер, визнаючи єдині в своєму роді величаві досягнення в німецькій збройовій промисловості надав 9 керманичам і робітникам лицарський хрест ордену хреста воєнних заслуг і після цього присвятив більше уваги німецькому винахідливому духові, який був завжди вів перед у світі, який шукає нових шляхів, знаходить їх і знайшов.

СТРУКТУРА ЗБРОЄВОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ

„Якщо деколи — сказав він, — один чи другий винахід ми передаємо до відома загалові, то лише в такому моменті, коли вже й закордон довідався про цю нову зброю завдяки її успішній діяльності. Це діється в тому часі, коли цю зброю випереджено вже якоюсь кращою". Альберт Шпер розглянув після цього особливість німецької зброєвої промисловости, яка розділена на безчисленні великі, середні, малі і найменші майстерні і сказав: „Завдяки цьому розподілові ми розмірно не чулі на летунські атаки на нашу промисловість. Всю продукцію ми мусіли розділити на багато окремих майстерень, бо цього вимагає структура нашої промисловости. Найбільша трудність, яку зразу зустріла наша велика продукція, сталася таким чином сьогодні вирішальною користю. Але для тих масових продукцій, які на довшу мету залишаться незмінні, повстали нові майстерні-кольоси". Кінчаючи, міністер підкреслив, що до найближчої весни місячна продукція дальше буде поважно зростати.

Ворожа кампанія на нерви безуспішна

Міністер д-р Ґебельс у своїй промові, виголошеній у Спортовій Палаті, вийшов на початку від твердження ворогів держав осі, начебто сьогоднішнє положення Німеччини рівнялося її положенню з 1917-18 рр. — „Зимова криза скінчилася — сказав д-р Ґебельс, — і, якщо ми положення в минулих місяцях, що поза нами, брали деколи з запеклою лютістю під наш критичний розгляд, то тоді ми все ж таки ніколи не резиґнували перед ударами долі, навпаки, ми в безприкладний спосіб протиставили цьому свої зусилля. Ворожа кампанія на нерви не робить на нас ніякого враження. Ця постава дає нам силу терпеливо і з залізною гордістю перенести також ті вічні явища, що йдуть у парі з війною, невдачі, удари долі, збільшені тягарі, важкі жертви і т. д. Тому ми й не говоримо про мир, але за нього боремося. Ми звернені в наших заходах на те, щоб ми війну серед всіх обставин так довго могли перетривати, поки ворог не впаде на землю. Це непохитна основа і ціле спрямування нашого всього воєнного проводу.

Серед ніяких обставин ми не дозволимо, щоб міг повстати стан, що не дозволив би нам залишитися при віддиху в останній вирішальній четвертині години. І так, наприкл., на далеку мету наставлена наша політика прохарчування. Вона економно обходиться з припасами. Її найвищий закон — серед усяких обставин реалізувати видані карти і в ніякому випадку не спричинити ситуації, яка б нам, з уваги на підстави прохарчування нашого народу, не дозволила більше продовжувати війну аж до перемоги.

НА ТЕРОР — ПРОТИТЕРОР

Міністер розглянув після того жертви, що їх населення зазнає наслідком аліянтського летунського терору. Наші вороги — сказав він — з брутальним цинізмом атакують населення з усім майном, добром і життям, щоб таким чином обезсилити його воєнну мораль. Це вони також одверто признають. Знищені при цьому німецькі культурні вартості будуть правити їм за вічну ганьбу. Вони ведуть війну проти постави нашого народу і навіть не намагаються цьому ганебному кривавому теророві завісити плащик гуманности. Але ми, сьогоднішні німці, не належимо до тієї категорії людей, яка у ворога, що йде на наше знищення, жебрав поблажливости. Ми знаємо, що проти жидівсько-американського бомбового терору є один лише успішний засіб: протитерор. Ввесь німецький народ сьогодні пройнятий лише однією думкою, відплатити рівним за рівне. Ми далекі від того, щоб чванитися або грозити. Ми лише реєструємо кожний сьогоднішній англійський голос, який в бомбовій війні проти німецьких жінок, старників і дітей бачить зовсім гуманний, а то й християнський засіб перемогти Німеччину. Ці голоси будуть колись бажаним для нас обоснуванням для нашої відповіді на ті негідні вчинки. Британійський народ не має підстави тріюмфувати. Він мусітиме заплатити за те, чого допускають його відповідальні мужі своїми кривавими провинами з доручення своїх жидівських погоничів і нацьковувачів. Аж до того часу ми мусимо намагатися справитися з часом з дуже важкими наслідками британсько-американсько-летунського терору. У щораз більших розмірах вже тепер йдуть знову атаки німецького летунства проти Англії. Цифри збитих літаків зросли для англійської летунської флоти в таких розмірах, які будуть лише початком. Кожний науковець і дослідник, який у наших лабораторіях веде війну проти ворожої воєнної техніки, кожний робітник і інженер, що працює над нашою новою бомбовою зброєю, кожний молодий пілот, що від ранку до пізнього вечора вправляється, усі вони невтомно працюють, щоб прискорити годину відплати. Бо одного дня година відплати прийде. В подяку за виказану сьогодні геройську відвагу населення в просторах, навіщених повітряною війною, почесним обов'язком всього народу буде відбудувати їх міста і доми після війни, ще гарнішими ніж вони були давніше. З руїн — розцвіте тоді нове життя.

І АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЕВА НЕ РОСТУТЬ ДО НЕБА

Після цього міністер розглянув успішність німецької підводної зброї в боротьбі проти Англії і підкреслив, що в ході цілої війни, кінчаючи місяць травень, німецька флота і летунство затопила 26,5 міліонів брт ворожого корабельного тонажу. Що це значить, може оцінити лише той, який освідомлює собі, що війна підводних човнів у першій світовій війні, затопивши ледве 12 міліонів брт, в роках 1917 і 18 привела Англію над беріг пропасти. І все те, що ворог доповнює новими будовами, не зможе надігнати наших затоплень. Що ж торкається загалом цифри робочих сил, які становлять основу воєнної продукції, то він не може з нами конкурувати. Він вміє тільки краще чванитися. Але й американські дерева не ростуть до неба. Ми маємо всі підстави прийняти до відома ворожі цифрові фантазії з рівнодушним спокоєм. В самій природі боротьби на океанах лежить, що вона проходить зі змінними шансами. Після періодів найбільших успіхів приходять удари, що з одного боку стоять у зв'язку зі станом нашої наступальної зброї, з другого боку зі станом ворожої оборонної зброї, або навпаки. Ця боротьба приходить через те не лише на океанах, у повітрі, чи на боєвищах, але також у наукових інститутах і лябораторіях. Кожна нова техніка

Хто має зброю — має силу і повагу в світі. Вступайте у ряди СС. Стрілецької Дивізії Галичина!

за собою тягне нову в деякому відступі часу техніку оборонної тактики, але кожна оборонна техніка стає з досвіду причиною нової наступальної техніки. Це торкається передусім також війни підводних човнів. Ворог уже так часто проголошував небезпеку від підводних човнів поконаною, і після цього за короткий час знову переконувався про яскраву протилежність, що він властиво має всі підстави бути дуже обережним зі своїми прогнозами.

ЧИ ІНІЦІЯТИВА В ВОРОЖИХ РУКАХ?

Після цього міністер перейшов до справ східного фронту і ствердив, що фронт на сході стоїть сильно. Знову йде безперервний струм нової зброї і вояків з батьківщини на Схід. Зусилля німецького народу під знаком тотальної війни не були даремні. Одного дня вони почнуть діяти. Коли й де про це можуть собі наші вороги ламати голови. Якщо вони базікають про те, що ініціятива остаточно перейшла до них і що провід Німеччини чекає зі страхом і тривогою, де вона розвинеться, то майбутнє вирішить, хто має підстави до такої тривоги. Ми ждемо, але в іншому розумінні, як це припускає ворог. Сьогодні говорять про інвазію на Европу так, наче б це була річ найбільш самозрозуміла в світі. Бажають інвазії передусім жиди. Але англійський і американський вояк мусітиме заплатити за цей кривавий довг. Наші збройні сили готові їх зустріти. Дюнкірхен і Дієп стоять тут наче осторога для бритійсько-американської інвазійної сили.

МІЖНАРОДНІЙ ЖИД

Дальше д-р Ґебельс змалював ролю жидівства в країнах ворога, жидівства, яке змагає до жидівського панування над світом. „Ворожій коаліції" — сказав він — не приносить ніякої користи те, що вони сьогодні намагаються перенести зовнішне вирівняння їх поглядів. Для нас воно тільки підхлібне, що большевики, під натиском наших роз'яснень, уважали себе примушеними розв'язати позірно комінтерн, інструмент всесвітнього знищення. Але жиди в Лондоні й Вашінґтоні ликують за скоро, якщо вони думають, що таким чином вони завалять так дуже ними зненавиджену націонал-соціялістичну освідомну будівлю. Вже в усіх країнах щораз більше пізнають жидівську діяльність. І нічого їм не поможе, якщо вони для охорони своєї паразитної екзистенції порушують парляменти й суди. Не потриває вже довго, і тоді усім світом понесеться поклик за винуватими в цій страшній драмі народів. І ми подбаємо за те, щоб на це питання прийшла відповідь. Супроти жидівської всесвітньої небезпеки немає місця для сентименту. Повне виключення жидівства з Европи, це не питання моралі, але питання забезпеки держави. Розгляньмося по таборі наших ворогів: Куди глянути, жид на жиді. Жиди за Рузвелтом, як його трест мізків, жиди за Черчілем, як його інспіратори, жиди, як нацьковувачі й погонувачі в усій англо-американській пресі, жиди в закутинах Кремля, як справжні носії большевизму. Міжнародній жид — це той кіт, що споює ворожу коаліцію. Але він не є непереможний".

„НА КІНЦІ ЦІЄІ БОРОТЬБИ НАША ПЕРЕМОГА"

Після цього д-р Ґебельс вказав на різницю в німецькому проводі за час обох всесвітніх воєн. Він дійшов до ствердження, що сильний провід, якого не доставало в першій всесвітній війні, тепер є. „Майже вся Европа — продовжує міністер — працює в службі нашого воєнного проводу. Вона буде також колись споживати плоди нашої спільної боротьби й трудів. Наша частина землі після перемоги творитиме могутню континентальну спільноту, складену з вільних народів, які присвятять себе службі для спільної великої справи. Тільки так може Европа дальше жити. В противному випадку вона розпалася б на атоми і стала б таким чином легкою добичею для анархії, а з тим і большевизму. Ніякий справжній европеєць не може цього хотіти. Сьогодні більш, ніж будь-коли, дана німецькому народові в цій війні найбільша історична шанса. Нація покажеться гідною великої години. Ми програли всесвітню війну передусім тому, що нам не доставало великої провідної людини. Цю війну ми виграємо, бо така людина тим разом є. Нас не сила побити, хіба що ми самі себе поб'ємо. Але від цього наміру самогубства німецький нарід сьогодні дальший, ніж будь-коли іноді. Нехай ворог веде боротьбу проти наших нервів — підступом, лукавством, злобою — ніхто йому не зробить цієї приємности, щоб стати м'яким. Він мусить виступити до бою, а на цьому полі наші вояки вже йому дадуть належну відповідь". Міністер закінчив словами: „На кінці цієї боротьби стоїть наша перемога. Наші вороги не хотять у це вірити. Та ми це їм докажемо".

Ґранітний опір над Кубанню

Німецький мостовий причілок над Кубанню є для большевиків, під теперішню пору, невральгічним пунктом їхнього фронту. З уваги на те, що область над Кубанню для німецького проводу як в офензивному, так і в дефензивному відношенні дає можливість провести великі операції, варто з військового боку докладніше цей простір розглянути. Два місця надають вже від давна своє п'ятно боям, що там шаліють: Західна частина мостового причілка, т. зв. Таманський півострів, і східа, область над властивим устям Кубані. Західний простір не уявляє собою однопілого боєвого терену. Область, окреслена назвою Таманського півострова, обмежена на заході лінією, що проходить з півночі на південь від пригірка Ахілерон до Тамані, на сході обмеженої лінією, що з півночі на південь проходить від Темрюка до Анапи, тільки в 50 відс. складається з суходолу, решта це багна, зарослики та море. Тільки три шляхи проходять через півострів. Всі вони ведуть з Тамані на схід. Перший шлях проходить на північ в напрямі Темрюка, другий через перешийок у простір Кубані, третій вузькою смугою суходолу вздовж південного узбережжя до Анапи. Як виходить із цього мельдунку, у стратегічному відношенні ці комунікаційні лінії дуже важні. Постійні спроби большевиків зруйнувати з повітря цю систему шляхів являється військовою необхідністю, бо між Кримом і Кубанню треба перетяти вузол, що ним ці простори органічно зв'язані, якщо намагання на сході мають бути мати будьякий успіх.

Східна частина, замаркована Анапою і Темрюком на заході, а на сході лінією, що проходить на захід від Кримської через гори до Новоросійська.

В ході тепер. третьої великої спроби викинути німців з мостового причілка, що займає поверхню яких 5.000 кв. км., большевики всю вагу своїх зусиль поклали знову на область Кримської. Кидаючи в бій масу танків, артилерії та літаків, вони намагаються проломати тут фронт. Найзапекліші бої йдуть біля Молдованської. Водночас, на північний захід від цього місця, йдуть дальші акції большевиків в області Темрюка. Ці акції зраджують ціль большевиків; а саме розділити німецькі сили. По німецькому боці думають, що ці большевицькі операції дбайливо приготовані. Але як біля Кримської, так біля Темрюка большевицькі намагання натрапляють на ґранітний опір. На одному тільки місці, цього і так обмеженого простору, зі сотні танків, що брали участь в наступі, 58 лежить без руху, розбиті німецькою зброєю.

В останніх трьох днях битви над долішньою Кубанню большевики втратили включно з танками, виведеними з боєвого ладу німецьким летунством, щонайменше 120 панцирних боєвих возів. Це практично рівнозначне зі знищенням трьох вповні виряджених панцирних бриґад. В тому самому часі втратили большевики на тому відтинку 105 літаків, що їх зістрілили німецькі й словацькі ловці або протилетунська артилерія. Надзвичайно важкими були вкінці також значні втрати, що їх потерпіли большевики в важкій артилерії, що її зосередив тут Шапошніков, щоб змести сильно розбудовані становища німецького мостового причілка. Коли большевики вчора не були більше в силі продовжувати свою атаку, то в першу чергу треба це завдячити тому, що вони втратили більшу частину своєї легкої і важкої артилерії, а большевицькі піхотні дивізії без артилерійної під держки тільки даремно скривавилися перед німецькими позиціями.

Послання до вірних митрополита Полікарпа

Адміністратор Української Автокефальної Церкви, Митрополит Полікарп, звернувся до всього духовенства й вірних в Україні з посланням. Митрополит головним чином звертається до української молоді, яка під впливом настроїв, піддається нераз впливам ворожої пропаганди. Своє послання Митрополит закінчує закликом:

„У цей надзвичайно відповідальний історичний момент, коли важиться доля народів, доля цивілізації, кличу я вас схаменутись не датися звести облудним словам, мудро розважити положення нашого народу. Кличу я вас, діти мої, зрозуміти, що ви повинні піти на всі потрібні від вас жертви, аби переможений був страшний для нас і всього людства большевизм. А тому не пасивне заховання, не ширення, — страшно подумати, — анархії в суспільному й господарському житті, а повна активна допомога на всіх ділянках німецькій владі є нашим обов'язком і для самозбереження народу й для нашого майбутнього нас, як нації, та цілого цивілізованого людства. Кличу я вас, батьки й матері, в цих думках і намірах і ділах наставляйте синів і доньок своїх. Кличу я вас, юнаки, не давайте голосові часом подразненого серця оволодіти вами, керуйтесь голосом вищого розуму про майбутнє нашого народу.

Все чесне духовенство кличу безбоязно виясновати пастві надзвичайну повагу хвилини та впливати на неї своїм пастирським авторитетом".

Один шлях: вперед!

В посланні, з яким прем'єр Тойо звернувся до японського народу в день державних похоронів великого адмірала Ямамото, сказано: „Японський нарід, одушевлений духом Ямамото, духом готовости до акції і відданости, що ними визначався поляглий герой, має тільки один шлях: вперед аж до покорення ЗДА і Англії. Кожний японець, чи то на фронті, чи в батьківщині, мусить виконувати свій обов'язок у непохитній вірі, у певну кінцеву перемогу.

ПЕРШІ САМОСТІЙНІ ГОЛЯНДСЬКІ РЕМІСНИКИ В УКРАЇНІ.

В половині травня в Рівному, на прибраній прапорами й зеленню площі, відбулася врочистість Голяндської Служби Праці з приводу усамостійнення перших 11 голяндських ремісників, які працюватимуть в Рівному, Житомирі й Луцьку. На цьому святочному акті були присутні заступники державного комісара для України, і державного комісара зайнятих голяндських земель.

Керманич голяндської Служби Праці, краєвий директор Німц, вказав у своїй промові на значіння й мету праці голяндських ремісників в Україні. Визначені тепер до самостійної праці голяндські робітники мають бути в усьому прикладом. Після того міністеріяльний радник фон Бек передав привітання від державного комісара для зайнятих голяндських земель, згадав про голяндську колонізацію вже кілька століть тому і закликав ремісників тримати високо її традицію.

САДІВНИЦТВО В УКРАЇНІ.

За німецькими статистичними даними, в Україні і в Криму використовується 600,000 га під плянойірне вирощування овочевих дерев. З них використовується 25% під садівництво, а переважна частина дерев — це молодняк. В Україні є понад 317 великих шкілок овочевих дерев, в яких в осені 1942 р. було 3,6 мілйонів щеп і 51 мілйонів інших овочевих дерев, що їх можна було вжити для розведення садів, для охорони від вітрів та для інших культурних цілей.

ТЮТЮННИЦТВО НА ПИРЯТИНЩИНІ.

В м. Пирятині засновано контору Східного Тютюнового Т-ва „Ганза" для вирощування високосортного тютюну на полях Пирятинщини. Вперше на цих полях посадять цигарковий тютюн „Вірґінія". Більшу кількість площі зайнято під [illegible] і чорний нікотиновий тютюн

Незмінність большевизму

Від 1917. р. українці мали доволі часу, щоб добре пізнати большевизм. 'Правда, за це знання довелося заплатити великими жертвами. Бо ніхто так , як большевики, не вміє приховувати своєї правдивої суті, ніхто не вміє так зручно, як вони, замасковувати свою справжню мету.

Найбільшу зручність виявили большевики у використовуванні народних настроїв. У 1917. році вони спритно принадили до себе втомлені війною маси фронтових вояків російської армії, виставляючи себе прихильниками негайного замирення, хоч вже тоді мріяли про роздмухання всесвітньої пожежі, про кривавий похід на Европу. Вони відкладали ці пляни на майбутнє. На початок найважнішою річчю було для большевиків здобути симпатії озброєних солдатських мас. І вони цього досягли.

Далі большевикам треба було загнуздати селян, що становили в Росії та в Україні більшість населення. Ще перше ніж большевики зохопили владу, вони вже мали свою програму щодо організації сільського господарства. На їхню думку селянин-господар був шкідливим елементом, дрібним буржуєм. Большевики віддавна хотіли обернути цього селянина в пролетаря, в сільськогосподарського робітника.

Але большевики знали так само, що за такою програмою міліони селян не підуть. Таку програму треба було на деякий час сховати та спробувати одурити селян. Цей обман большевикам удався. Вони обіцяли селянам, що не будуть чіпати дрібних, трудових господарів,— тих, що не мають наймитів, а сами працюють на своїх господарствах. Таким господарям большевики обіцяли, що залишать їм землю на власність. Селяни повірили цьому обманові большевиків, бо читали тільки їхні пропагандові проклямації, а не знали справжньої большевицької програми. Тішилися селяни, ділили поміщицьку землю, думаючи, що ця земля залишиться їм на власність. Селяни були тоді вдячні большевикам за поміщицьку землю і підтримували большевиків в їхній боротьбі за владу.

Коли ж большевики добре вбилися в силу, вони зломили своє, дане селянам, приречення і почали переводити колективізацію, почали відбирати зерно від усіх селян. Щоб зломити опір українських селян вони ганізували голод. Міліони людей вимерли тоді від голоду на родючій землі, в урожайний рік. Матері поїдали власних дітей. Большевики могли вже тоді не рахуватись із селянами, бо мали в руках силу і зброю, добре вже закріпили своє панування.

Так само, як селян одурили большевики взагалі цілі народи колишньої Російської імперії. Вони виставляли себе оборонцями свободи цих народів, присягалися, що дадуть їм право жити так, як вони хочуть, навіть право відділитись від Росії, аби тільки ці народи будували своє життя під проводом большевицької Росії. Коли Україна міцно кипіла, коли повставали проти большевиків українські села, тоді большевики робили т. зв. „українізацію", заходилися ніби то підтримувати українську мову й культуру. Багато українців ловилося на цей гачок, віручи, що большевики „змінилися" і не будуть більше душити українського руху. Але потім, коли большевики міцно схопили Україну у свої лабети, вони почали отверто обмосковлювати Україну. Вони знищили тоді тих людей, яким дозволили були передтим „робити українізацію" і навіть попалили українські книжки, які самі на кошт держави видали.

Цей приклад показує, що ніколи не можна вірити чуткам, що ніби-то большевики „змінилися". Вони самі пускають часто такі чутки по всьому світі, щоб дурити легковірних. Вони роблять це так само хитро, як той Лис Микита, що оголосив себе ченцем і обіцяв не їсти ніколи м'яса. Скільки вже було таких большевицьких штучок! Був так званий «Неп», коли большевики дозволили були вільну торгівлю, але тільки на це хіба, щоб на короткий час полегшити людям життя і зменшити їхню ненависть до большевизму. Була сталінська конституція... По всьому світі лунали тоді вісті, що в Совітах люди можуть виявити свою волю, що там вже немає диктатури Сталіна і партії. І все це була брехня: совітські громадяни мусіли вибирати тих депутатів, яких накидала їм партія, а депутати мусіли говорити не те, що хотіли, а те, що їм наказували говорити.

А на кінець вистане згадати, як поводилися большевики в Галичині. На початку вони всіми силами старалися здобути прихильність українського населення. Коли ж укріпилися міцніше то почали провадити обмосковлення, а під кінець свого панування залили Галичину українською кров'ю.

Після цього всього тяжко вже зустріти такого легковірного українця, який повірив би, що большевики можуть справді змінитися на краще. Вони можуть дурити всякими способами, можуть вдавати, що змінилися, але залишаються завжди тим, чим були,—смертельними ворогами українського народу.

(—ий).

Туга за рідним друкованим словом

Наше робітництво в Німеччині дуже цікавиться життямбуттям Рідного Краю. Воно масово передплачує українські часописи, купує, де тільки може, рідні книжки і у вільній від праці хвилині читає, що діється в рідних селах, вдома, як живе Батьківщина після страшних ран, що їй завдали московсько-жидівські катюги. Попит за друкованим словом серед нашого робітництва величезний! Особливо багато розради приносить український часопис чи книжка сільсько-господарським робітникам, які, розкинені по далеких селах, позбавлені тої можливости зв'язку й різних розваг, (свої концерти, вистави, і т. п.) що їх мають промислові робітники. Та проте і одні і другі з тугою очікують завсіди на нові вістки зо своїх рідних сторін. Про це свідчать і стоси листів, які щоденно напливають від нашого робітництва з усіх кінців Великої Німеччини до редакцій українських часописів на чужині. В своїх листах робітники одне просять: „посилайте нам рідний часопис!"

Але даймо слово самим робітникам. Послухаймо, про що вони говорять у своїх листах, писаних спрацьованою і нераз дуже невправленою рукою. Наведемо кілька уривків з листів робітників до одної української редакції в Берліні, з яких читачі найкраще зрозуміють, яка велика туга того нашого робітництва на чужині за рідним друкованим словом. Уривки наводимо без змін, справивши тільки у деяких правопис.

„Шановна Редакціє! Оцею листівкою прохаю Вас, щоб Ви і мені висилали Вашу газету, бо і я хочу і прагну рідного друкованого слова на чужині«...

«Я нижче підписаний працюю в Німеччині вже через довгий час і дуже скучаю за рідним українським словом і звертаюся до Вас з просьбою: висилайте мені часопис«

А ось що пишуть дівчата:

«Нас находиться тут більше дівчат і не маємо рідної газети, тому просимо Шановну Редакцію, якнайскорше вишліть нам часопис, бо Ви знаєте, як то сумно сидіти без рідного слова»...

Це були уривки листів від робітників із Західньо-Українських Земель. Тепер наведемо кілька голосів із листів східно-українських робітників.

Один пише:

„Я (ім'я і прізвище) з Кам'янець-Подільської області, дуже Вас прошу, надсилайте мені Вашу газету, щоб я міг з неї дечого корисного навчитися, щоб стати гідним робітником у відновленій Батьківщині»...

Цей знову пише:

«Любий Редакторе! Працюючи в Німечині вже майже один рік, я довідався про те, що можна нам українцям зо сходу, взнавати через наші українські газети, що діється на вашій Батьківщині, яке там проходить відновлення нашого Краю котрий зруйнував своєю жидівською політикою грузин-більшовик — Сталін»...

А тепер послухаймо що пишуть ті робітники, які вже одержують свої рідні часописи.

В одному листі читаємо:

„Я український робітник в Німеччині працюю вже 17 місяців і ще не чув ні одного слова української мови. А ж 26. 3. отримав я разом за 3 місяці часописи, котрими я дуже втішився і з великої радости не міг стримати сліз у своїх очах. І нині висилаю Вам від себе щиру і сердечну подяку і бажаю Вам щастя і здоровля дальше працювати над словом української мови"...

Інший робітник, що також уже одержав часописи, пише:

„Дорога Редакціє! Я дуже і дуже вдячний Вам за отримані газети, за три місяці. Ще з більшою силою загартовується дух українця, коли побачить свої рідні літери, дізнається про життя, теперішнє життя, на своїй Батьківщині"...

А на закінчення прохання до Краю: добре було б щоб хтось з краєвих компетентних чинників, постарався, аби робітникам, що виїздять сюди на роботу, дати адреси різних українських установ і редакцій українських часописів у Німеччині до яких вони могли б відразу по приїзді звернутися за якоюсь порадою, чи поміччю.

Було б добре, думаємо, важніші адреси надрукувати на невеличких карточках-летючках і роздавати їх робітникам десь у збірних пунктах, де вони збираються до виїзду.

Такі адреси робітникам у перших днях на чужині дуже пригодяться і вони будуть тим, що їм їх дали, — дуже-дуже вдячні.

С. Женецький.

Опіка над родинами
українських робітників

Досі соціяльною опікою над родинами українських робітників, що поїхали до Німеччини на працю, займалися уряди праці Ген. Губ., з активною піддержкою УЦК. Український Центральний Комітет своєю широко розгалуженою організацією та знанням відносин в окремих місцевостях мав змогу принести допомогу там, де цього не могли зробити Уряди Праці, не зважаючи на прихильне відношення до цієї справи. На основі цих досвідів постановили урядові органи ще більше, як досі, притягнути Український Центральний Комітет до співпраці в соціяльній опіці над родинами українських робітників, що поїхали до Німеччини на працю. З уваги на те проведення всієї допомогової акції перенесено на Український Центральний Комітет. За допомогою мужів довір'я, місцевих священиків, учителів та війтів УЦК розглядатиме умовини життя окремих родин та ставитиме відповідні внески. Грошеві засоби для тієї поширеної допомогової акції для родин українських робітників, що працюють у Німеччині, дасть до диспозиції Головний Відділ Праці при Уряді Ген. Губ.

(тп)

Для добра справи

Український Центральний Комітет, як авторитетна громадська установа, вже раніш опікувався всіма українськими робітниками з Ген.Губ., що працюють у Німеччині. Та опіка була донедавна лише в духовій ділянці. Вона обмежувалася лише до постачання газет, книжок і моральної підтримки. Тепер Уряд Ген. Губ. передав Українському Центральному Комітетові докладніше — його відділові Суспільної Опіки справу допомоги родинам робітників. Відтепер УЦК, з посередництвом окружних філій і делеґатур, на місцях виготовлятиме внески на допомогу(наразі тільки грошеву)для родин робітників. Такі внески, підписані мужами довіря, будуть для Уряду Праці підставою для визначення відповідної допомоги заінтересованим родинам.

Не треба хіба підкреслювати, що в такий спосіб поставлена справа дасть найкращі висліди. Влада проявила отим розпорядженям свою добру волю злагіднити долю родин

українських робітників. З нашого боку треба тепер засвідчити ділом, що оцінюємо як слід той вияв довір'я уряду до наших громадських чинників.

У черговому числі нашого часопису поінформуємо наших робітників і їх рідню про те, що зробив досі реферат Суспільної опіки УЦК в тій справі, як поступає і розбудовується відділ допомоги і які дотепер має цей реферат осяги. А тимчасом звертаємо увагу всіх заінтересованих справою допомоги — тобто робітників і рідню — щоб у власному інтересі шукали зв'язку з тим єдиним українським авторітетним чинником, бо лише в той спосіб справа допомоги зможе краще розвинутися. Знаємо, що багато родин, яких члени працюють у Німеччині, не живе у роскошах, що майже всім їм потрібна допомога. Тепер заіснувала нагода зліквідувати різні недотягнення в тій ділянці. Тому перша вимога: Для добра цеї важливої справи — шукайте негайно зв'язку з УЦК і його клітинами на місцях.

Вуд.

ПРИВЕРНЕННЯ СЕЛЯНСЬКОЇ ВЛАСНОСТИ

Від першого дня своєї відбудівної праці в зайнятих східних просторах німецький уряд уважав своїм завданням зліквідувати большевицьку систему й започаткувати новий лад. Проводячи консеквентно цю політику, державний міністер для зайнятих східних областей видав декларацію про право селянської власности.

Зокрема в деклярації державного міністра для зайнятих східних областей міститься засада, що німецький уряд дбає про приватну власність і її піддержує. Площа, що в рамах нового аграрного ладу була приділена місцевим селянам у постійне індивідуальне користування, з сьогоднішнім днем визнана приватною власністю селян. Приділ землі і перелив власности будуть продовжувати в рамах упорядкування країни, що саме тепер проходить. Права на землю мають всі, що можуть землю обробляти, хоча б вони під теперішню пору не проживали в місцевості приділу землі.

Введення права власности на землю це не лише дальший крок на шляху до остаточного усунення большевицької системи на сході, але водночас це признання за співпрацю сільського населення визволених східних областей при заведенні нового ладу.

СКІЛЬКИ ЖИДІВ У МОСКВІ?

У 1897 році, коли то за царської Росії невільно було жидам вїздити до Москви без окремого поіменного дозволу, було в Москві загалом лиш 8.000 жидів. У 1920, себто вже після вибуху революції, те число зросло до 28.000. У наступних роках кількість жидів у Москві росла, як на дріжджах. У 1923 році було їх вже 86.000. Три роки пізніше було їх вже 131.000. А в 1937 році те число зросло до 450.000. Населення Москви рахувало тоді загалом 3,000.000 людей, отже кожний сьомий мешканець Москви був жидом. Очевидно, що з того часу число жидів у Москві знову страшенно зросло, лише нема докладної статистики. В усякому разі Москва має поруч з Ню-Йорком найбільше жидів у світі.

Перед організацією УЦК великанські завдання. Поможемо їх виконати, коли точно вплачуватимемо національну вкладку.

Листи з чужини

Заповіт Героїв

Шановний Пане Голово!

Цього листа хочу написати в зв'язку з Зеленими Святами. Переношуся думками та почуваннями туди, де вічним сном спочили найкращі сини нашої Української Землі — знані і незнані нам герої, що безмірну любов свою до України припечатали власною смертю будь на полі бою, будь у нерівному змаганні з ворогами нашої Волі.

Не злічити тих думок, що рояться в голові на згадку могил наших геройських Братів та й годі висловити ті почування, що зроджуються в серці як відгомін тих думок. Це щось особливе, надзвичайне! Коли вслухуюся докладніше в оту таємну мову могил, то відчуваю якийсь дивний приплив сил, тугу за здійсненням Ідеалу, внутрішній наказ до чину... Думаю, що таке ж відчуття є в кожного, хто щирим серцем приляже до тих святих могил та дасть собі відповідь на Шевченкове питання „кого там поховали..."

Але серед тих думок перевагу бере не думка про смерть, а про життя! Це парадокс, так би сказати — противоріччя, але воно справді так є. Бо ці наші герої не вмерли зі зневіри, з одчаю, з неохоти до життя, але, навпаки, їхній останній чин був найсильнішим виявом віри в перемогу нашої національної ідеї і віри в життя та невідхильне воскресення нації. Як зерно, що паде в зорану землю, не гине, не пропадає, але стає зародком нового, стократ буйнішого життя, так і смерть наших героїв стала посівом, що мусить видати стократний плід.

І саме при нагоді Зелених Свят, всенародніх поминків по наших незабутніх героях треба нам глибше застановитися над тим, як є із цим прецінним плодом їхнього жертвенного посіву. Чи росте й розвивається він буйно, чи своєю вартістю відповідає він тій святій жертві, що її принесли герої, лягаючи головами на полі бою.

Спробуймо бодай частинно відповісти на ці питання! Плодом жертвенної смерти наших героїв є в першу чергу такі духові цінності народу — як національна свідомість, ідейність, посвята для Загальної справи — чинна любов Батьківщини. Не будь у нас наших визвольних змагань, не будь світлих постатей тисячів борців за Волю, не був би навіть до подумання цей величезний поступ нашого народу, що за недовгий час останніх трьох десятиліть двигнувся з майже безвиглядного стану забуття до рівня інших державницьких европейських народів. Це треба нам з радісним почуттям самопевности та віри в краще майбутнє рішуче ствердити та глибоко усвідомити. А завдячити це маємо саме отим нашим Дорогим Героям, що їхню світлу пам'ять святкуємо в особливий спосіб підчас Зелених Свят.

То ж кожний з нас, якщо хоче сплатити свій довг вдяки супроти наших національних Героїв, мусить з усіх сил старатися, щоб у його душі жили та цвіли оті духові цінності, що про них я вище згадав. Кожний мусить до глибини бути пройнятий нашою національною Ідеєю, мусить для Неї жертвувати всі свої сили, а в потребі й життя не пожаліти. І саме це є властивим змислом святої жертви наших Героїв, що вмерли на те, щоб ми жили та продовжали їхню боротьбу за краще життя — воскресення Рідної Нації.

Це теж і їхній заповіт.

Кріпіться на дусі!

Ваш

В. Г.

До місць старої та нової Січі

ЗАПИСКИ МАНДРІВНИКА

Третього дня Великодніх Свят 1925 року, вранці ми виїхали з приятелем з м. Запоріжжя пароплавом на Нікопіль.

Прибувши після приємної подорожі до Нікополя, ми оглянули тутешні історичні запорізькі пам'ятки: гармати і будівлю з будівного матеріялу запорізького куреня. Коло м. Нікополя, на Микитиному Розі, була славетна Січ Запорізька, де в 1648 р. запоріжці обрали Богдана Хмельницького гетьманом Війська Запорізького і звідти почали похід проти Польщі.

Місце колишньої Січі на Микитиному Розі тепер залито водами Дніпра та р. Орлової, що упродовж майже трьох віків змінили своє русло.

З Нікополя ми пішли шляхом на село Капулівку, розташоване від нього за 18 км. В с. Капулівці ми зараз же попрямували поклонитися могилі великого лицаря запорізького — Івана Сірка. Могилу кошового отамана Сірка, що знаходилася в дворі одного капулівського господаря, селяни охороняли з великою дбайливістю. На могилі, на кам'яній плиті записано час народження і смерти великого запорізького вождя. Селяни з великою пошаною ставилися до пам'яти Івана Сірка: в хаті, що стояла коло могили Сірка, на стіні висіла таблиця, на якій був написаний короткий життєпис Сірка. На столі лежала книга, в якій записувалися відвідувачі могили Ів. Сірка.

Поклонившись його могилі, ми пішли до місця Старої, або Чортомлицької Січі. Центральне місце цієї Січі тепер являє собою невеличкий острів,

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ

Кімерійська могила

Спокійний і тихий був народ кімерійців.[1] Від Істру[2] до Танаїсу[3] випасав він стада худоби, живився кобилячим молоком і м'ясом. Зо своїми стадами переходили кімерійці з місця на місце, де була краща, буйніша паша для худоби. Кожне плем'я мало свого володаря, який мав біля себе невелику дружину, щоб удержати лад у своєму народі та в потребі оборонити його.

Два століття кочували вони на чорноморських степах і добре їм було, бо їх худоба мала паші доброї доволі й у ріках було риби всякої повно, а в лісах і в степах звірини сила-силенна — було що їсти й пити, було й у що зодягнутися.

Аж тут наспіла тривожна вістка: орди войовничого народу скитів[4] посуваються в країну кімерійців. Їх із Азії виперли масагети,[5] а вони перейшли вже ріку Аракс і йдуть у кімерійські степи.

І скликав головний володар кімерійців начальників племен.

І каже їм питається в них:

— Ідуть скити в нашу країну, що нам діяти?

І стали раду радити начальники та й по нараді порішили:

— Добре нам тут живеться й живемо ми тут не від сьогодні. Треба нам боронити нашу країну, хоч життя, хоч смерть! Зберемо наш народ в одно місце й будемо боронитися перед наїздом скитів.

Як порішили, так і зробили. Кожний начальник привів своє плем'я.

— Станемо над рікою Тирасом[6] і там будемо боронитися перед скитами.

І подалися туди та стали там отаборюватися. Стоять вони там, аж між народом стали тривожні вісті ходити. Не знати було навіть, хто їх розсівав.

— Скити, кажуть, дуже войовничий народ і дуже їх багато. Не встоятися нам проти них!

І кажуть начальникам...

— Шкода кров проливати! Найкраще вступитися геть і не наражуватися на небезпеку перед переважними силами.

А вожді їм на те:

— І не сором вам таке говорити. Вони тікають побиті масагетами, а ви хочете перед ними тікати?! Сором і ганьба вам, боягузи!

Але народ став далі кричати:

— Не хочемо воювати! Кинемо цю землю без війни! Може найдемо ще кращу! Не тільки світу, що над Тирасом! Хай собі тут осідають скити.

Але вожді сказали:

— Ні, так не буде! Тут наша батьківщина, тут поховані наші діди й прадіди! Тут нам жити, або згинути!

І тоді частина народу станула по боці вождів.

— Будемо, будемо боронити свою рідну землю! — кликали ті.

Але друга частина далі кричала, що піде шукати собі нової батьківщини.

На те сказали вожді:

— Нової батьківщини?! А чи знаєте що жде вас, коли втечете відсіля, з тієї багатої країни! Лихо й горе жде, нужда, голод і холод!

І повстала велика колотнеча. Народ розділився на дві половині. Одна половина станула по боці вождів. Ті кричали:

— Не дамо землі рідної на поталу наїзникам з Азії! Не підемо шукати нової батьківщини, бо ця добра для нас, вона мати нам!

[1] Кімерійці, жили на Україні від X. до VIII ст. до народження Христа

[2] Істер, давня грецька назва ріки Дунаю.

[3] Танаїс, Дон.

[4] Скити жили тут від VIII. ст. до Хр. до II. ст. після Христа.

[5] Масагети, племя споріднене зо скитами, жило тоді на північний схід від Каспійського моря.

[6] Тирас, Дністер.

раніше це був півострів, утворений річками Чортомликом та Орловою.

На цім острові були головні січові будівлі: пушкарня, військова казна, січова канцелярія тощо. На березі річки проти теперішнього острова був січовий майдан, церква і запорізькі курені. За куренями півколом стояв густий-прегустий ліс.

Місцевість тут чудова. Сама природа захищала її річками й потоками та густим пралісом, триста років тому незайманим.

На січовім острові ми побачили руїни січових будівель: чорвону цеглу, дуже міцну, і кафлі з печища.

Капулівські селяни оповідали, що на острові і по берегах тутешніх річок вони знаходили багато запорізьких речей: зброю, посуд, люльки-носогрійки та інше.

Оглянувши місцевість Чортомлицької Січі, ми пішли на запорізьке кладовище і поклонилися могилам наших предків. На могилах запоріжців збереглося багато кам'яних хрестів. На хрестах висічено пропам'ятні написи. Капулівські селяни-нащадки запоріжців — свято охороняли могили своїх великих предків і пам'ятники-хрести на їхніх могилах.

Місце Чортомлицької Січі священне, дороге для українців: тут пролита дорогоцінна кров наших предків, що захищали Батьківщину від навали різних ворогів —татар, турків, москалів.

Тут у 1708 р. січовики бились з москалями, що атакували Січ за наказом Петра І., після того, як запоріжці під проводом кошового Костя Гордієнка повстали разом із гетьманом України Мазепою Іваном проти московських окупантів. Тут лицарі січовики до останньої краплі крови захищали свою матір-Січ і поклали свої голови, але не здалися ворогові.

Після зруйнування москалями Чортомлицької Січі в 1708 р. запоріжці відступили на територію Кримського ханства і заснували там Січі Кам'янську та Олешківську де й прожили до 1734 року. В тому році повернулися на територію Запоріжжя і заснували тут Новий Кіш, або Нову Січ, Покровську, чи Підпільнянську, в теперішньому селі Покровському.

Від Капулівки до Покровського 6 км, Шлях був чудовий. Уявіть собі такий краєвид: майже ввесь час ви йдете високим гористим берегом річки Підпільної, яка срібною стрічкою в'ється внизу вздовж вашого шляху; ви ввесь час милуєтесь її течією та лівим низьким берегом річки, вкритим густим-прегустим лісом, що й краю його не видно на обрії. Це — запорізький „Великий Луг — батько", що оточував їх „Матір-Січ", що годував їх дичиною, лісовими овочами, медом, рибою, якої було безліч у лісових озерах та протоках.

Нарешті входимо ми з моїм побратимом в с. Покровське, до місць Нової чи Покровської Січі. Приходимо на місце Січі. Бачимо тут височезні й широкі земляні вали чи окопи-пам'ятники Січової фортеці понад р. Підпільною, потім т. зв. Ківш, чи запорізький пришиб на р. Підпільній, де приставали колись турецькі, грецькі й татарські галери з різним крамом до „Гасан-баша" чи січового базару.

Оглянули ми місцеву церкву, збудовану з матеріялів давньої, зруйнованої запорізької церкви, та пішли поклонитися священним могилам предків на Січовому кладовищі. Тут такі ж намогильні пам'ятники-хрести, як і на Капулівському кладовищі, і так само місцеве населення свято охороняє прадідівську свою святиню.

Поверталися ми додому в доброму настрої, повні великих вражінь і почуттів, пережитих на величних місцях.

МИКОЛА ЧАЛЕНКО

Про карне право в обсязі харчевого і сільського господарства

Прохарчування війська й цивільного населення належить в часі війни до найголовніших державних турбот. Кожний добре знає, що голодний воїн не буде битися, а так само й цивільне населення, працюючи безпосередно, чи посередно для війни у фабриках, копальнях, урядах тощо, не виконає як слід свого завдання, коли не матиме забезпеченого прожитку.

Тимто в часі війни держава накладає на рільників і тих усіх, що мають якийнебудь зв'язок з перерібкою, обрібкою, чи розділом харчевих продуктів, особливі обов'язки. Рівночасно видає вона спеціяльні закони, що мають на меті приневолити зобов'язаних до послуху.

Одним із таких законів — це оголошений з початком грудня 1942 р. розпорядок про карне право в обсягу харчевого і сільського господарства, або коротко кажучи, „рільниче карне право".

Відноситься воно до тих усіх розпорядків, які видає державна влада в ділянці контингентів, управи ріллі, мелення збіжжя, продукції харчевих артикулів, їх продажі тощо. Обов'язує воно отже усіх рільників, фабрики і торговлі харчевих продуктів, не виключаючи і їх об'єднань, як приміром наших Повітових Союзів Кооператив і їхніх директорів, урядовців тощо.

Рільниче право карне впроваджує три роди провин, за котрі слідуватиме кара, а саме: протидіяння розпорядкам і порученням влади в обсязі харчевого і сільського господарства, — оминання тих розпорядків і поручень і, вкінці, намагання у напрямі їх невиконання.

Протидіяння є тоді, коли хтось взиває до непослуху, напр., щоб рільники не віддавали контингентів, або, щоб торгівлі продавали по паскових цінах. В тім випадку вже само накликування до непослуху є заказаним чином, без огляду на це, чи хтось його послухав, чи ні.

Оминання заходить натомість тоді, коли хтось викручується від свойого обов'язку, напр., не віддає визначеного для нього контингенту збіжжя, молока, овочів, чи ярини, або крадьком перемелює збіжжя на жорнах, чи без картки у млині.

Намагання вкінці є тоді, коли хтось переводить певні чинності в тій цілі, щоб оминути виконання свого його обов'язку. Наприклад маючи більше худоби, віддає її позірно другому, або, маючи віддати на контингент корову, спричинює нещасливий випадок: корова поликає шкло, чи дріт і її треба негайно зарізати.

За усі повищі провини передвижує закон засадничо одну основну кару, а іменно гривну, котра, залежно від того, хто її вимірює, є різна. Коли карає староста, тоді сягає вона до 10.000 зол., коли Губернатор области — 100.000 зол., а коли Керманич Головного Виділу Прохарчування в Правлінні Генеральної Губернії — до необмеженої висоти.

З повищого не слідує, що одну і ту саму провину може карати котранебудь вище згадана влада. Навпаки, кожна провина нарушує якийсь розпор'ядок, чи поручення і саме та влада, котрої волю нарушено, покликана до покарання виновника.

Також і війти (посадники) мають право карати, але лише квотами до 300 зол. і лише ненімців. В тім випадку карають вони непослух супроти розпорядків, чи поручень державної влади, бо, як відомо, не мають вони права видавати своїх власних розпорядків, чи поручень з обсягу господарки прохарчування і рільництва.

Перед виданням карного наказу кожна караюча влада є зобов'язана переслухати протоколярно виновника і опісля доручити йому письменний наказ. Від дня одержання того наказу іде речинець до відклику, про що, як також про інші кари, говорити будемо в чергових числах нашого часопису.

см.

Від 13. до 19. червня затемнення обов'язує від год. 10. веч. до 4. рано.

А друга половина й собі не вступалася:

— Ні, не будемо боротися! Уступимо не добуваючи меча!

Так із криків, прийшло до сліпого гніву й кровавого бою. Кинулися одні на одних і почалася завзята січа. Не хотів кімерійський народ добувати меча на наїздників скитів, та добув їх на своїх вождів і їх прихильників. І мусили вожді боронитися перед власним народом.

Довго тривала січа, багато наложило головами й одних і других. І були б далі ще билися, аж вкінці один з вождів, останній, що лишився в живих, закликав:

— Люди, спам'ятайтеся! Не вигублюйте себе до краю! Тепер уже напевно не опремося скитам, тепер уже не оборонимо нашої землі перед наїздником! Тепер уже одинокий наш рятунок, тікати відсіля й то як найскоріше, щоб скити не наздігнали нас, бо вигублять нас до нащаду!

— Так, киньмо братовбивчу боротьбу! — закликав найстарший жрець їх. — Нема вже іншої ради, мусимо відсіля тікати! Але насамперед поховаємо наших братів, що впали в цьому братовбивчому бою.

— Поховаємо — сказав на це вождь — і висиплемо над ними високу могилу! Нехай ця могила говорить народам, що житимуть тут після нас, як немудрий народ не хотів боронити своєї землі перед азійським наїзником, але добув меча на своїх братів і ослабив себе так, що вкінці мусив утікати перед утікачами.

І опам'яталися тепер кімерійці, відложили мечі й узяли лопати та стали копати широку та глибоку яму, гріб для вбитих братів своїх і зложили там убитих ув усобиці та насипали над ними високу-високу могилу.

А як уже висипали могилу й завершили її, тоді вийшов старий, сивобородий жрець на верх могили та змовивши голосно свою молитву, сказав:

— Спіть тут, брати, спіть вічним сном! Спіть у тій спільній могилі в своїй рідній землі. Спіть і ті, що хотіли боронити її, спіть і ті, що не хотіли й не пам'ятайте братам вашим, що в нерозумному завзятті, в загорілості дикій піднялися на вас, на братів братовбивчу руку підняли. Простіть їм, бо вони в засліплені, в одурі не знали, що діють. А ти, могило, ти, земле свята, будь їм, убитим братам нашим легка й вибач, прости сліпому народові моєму, що не хотів тебе, матір свою боронити перед азійським диким наїзником.

І припав жрець до могили та, зрошуючи її рясними слізми, ридав:

— Прости, прости їм, земленько свята, народові моєму, дітям невдячним твоїм, тим, що не хотіли тебе, матір свою щедру та добру, боронити, прости й тим, що тепер кидають тебе, нової матери шукати йдуть! Прости й мені старому, що я тебе кидаю. Кидаю, мамо моя, тебе, бо мушу, бо мушу йти туди, куди мій народ іде.

А коли старець зійшов з могили на долину, вождь кімерійців підняв булаву вгору, та закликав:

— Рушаємо!...

І рушив народ за вождем своїм. А позаду старечою ходою, спертий на високу палицю, йшов сивобородий жрець, а вітер розвівав його бороду й одяг і здавалося старому, що той вітер несе слова від могили:

„Ідіть, невдячні! а я буду говорити поколінням народів, що житимуть після вас на тій землі, про вашу неславу..."

І спустив старець сиву голову низько-низько та, хоч старий, приспішив ходу, тікав, щоб не чути того, що навівав степовий вітер.

І відійшли кімерійці, а скити прийшли й осіли в пустій уже країні. Але вони боялися ще.

— А що, як кімерійці, скріпившись союзами, вернуться, затужать за багатою землею, землею, де лежать кості їх предків — казав король скитів-кочовиків. — Треба нам їх дігнати й вигубити до нащаду.

— Ні, — сказав королівський дорадник — не треба їх вигублювати. Треба їх дігнати й узяти в полон, бо з таких, що без бою кидають рідну землю, будуть добрі, слухняні раби.

І пігналися скити за кімерійцями. Але на їх щастя збилися з дороги й кімерійцям удалося втекти до Азії . І там осіли вони на півострові, де пізніше повстало грецьке місто Сінопе.

Плили роки за роками, століття за століттями. На побережжі Чорного моря засновували греки свої колонії. І до тих колоній загостив в п'ятому столітті до Христа себто, в яких триста літ пізніше, з Греції вчений грек Геродот. І бачив він могилу над Дністром і бачив там кімерійський замок і кімерійську пристань.

І оповіли йому греки-колоністи те, що чули від скитів про кімерійську втечу без бою.

А він записав це в своїй історії на вічну неславу кімерійцям. І немає вже народу кімерійців, немає вже теж і скитів, немає вже й колоній грецьких там.

На їх місці живе тепер наш український народ. Але лиха пам'ять про кімерійців живе досі, вже понад 2700 років, живе в історії Геродота й далі буде тривати та поколінням усіх народів їх неславу голосити.

Посмертна згадка

† Іван Пастернак

Дня 23. травня, ц. р. невідомі злочинці напали на хату бувшого сенатора Івана Пастернака в селі Хорошинка, повіт Біла Підляська і тяжко поранили цього 68-літнього, але ще енергійного і рухливого старця. Тяжко раненого перевезено негайно до шпиталю в Білій Підляській, де він і помер 25. травня о годині 6 вечором.

Похорони цього найстаршого і дуже заслуженого організатора і провідника Підляшшя відбулися 27. травня ц. р. на цвинтар у Білій при численній участі представників місцевих українських установ і селян з Підляшшя, що довідавшися про трагічну смерть свого довголітнього провідника і учителя, прийшли віддати йому останню прислугу. Похороном проводив декан Павло Дикий з Білої Підляської в асисті шістьох православних священиків. Прощальні промови виголосили о. декан Дикий, о. Кундеус, від імені УЦК та УДК нотар Мандичевський, голова УДК у Білій, від шкільництва дир. Йосипишин, від б. Парляментарної Репрезентації д-р Дмитріюк Василь і від Союзу Українських Кооператив дир. Павло Герасименко. В похороні несено вінки від: Провідника УЦК проф. д-ра Кубійовича, Архиєпископа Іларіона, б. Укр. Парляментарної Репрезентації, УДК в Білій, Родини і інших інституцій як Пов. Союзу Українських Кооператив та Селянства.

За царських часів Покійний учителював у народних школах на Підляшші. Підчас цієї праці Він здобув серед підляських селян глибоку пошану і безмежне довіря. Польська влада не допустила його до виконування вчительського фаху. Він осів тоді на селянському господарстві в с. Хорощанці на Підляшші.

У 1922. р. українське населення Підляшшя обрало його на представника у польському сенаті з листи блоку національних меншин. П'ять років бл. п. сенатор докладав усіх зусиль, щоб використати свої сенаторські права для полегшення важкої долі холмських та підляських українців. Найбільше енергії присвятив обороні прав Православної Церкви, а також розбудові сітки читалень та українських кооператив.

Коли серед важких політичних умовин частина Української Парляментарної Репрезентації відкололася і змінила свою політичну лінію, Покійний залишився назавжди вірний національній ідеології і опісля разом з послом з Холмщини Семеном Любарським приступив як член до галицького Українського Нац. Дем. Об'єднання (УНДО) в часі, коли кількох українських послів з Холмщини перейшло до комуністів.

Коли від 1927 р. Холмщина й Підляшшя залишилися без парляментарного представництва, бл. п. Пастернак повернувся до життя селянина-хлібороба. З розпучливим зусиллям обороняв він читальні та українські кооперативи; мусів бути свідком поступової ліквідації українських надбань на Холмщині й Підляшші. Треба згадати, що постать бл. п. І. Пастернака була дуже цінна, бо ж Він займав такі пости як: основник та перший голова УДК в Білій, перший голова Українського Учительського Об'єднання, перший голова Надзірної Ради в кооперації та на всіх інших почесних і громадських постах. З великого Чесного Діяча — постать Померлого стає Героєм.

Покійний визначався скромною, спокійною вдачею, але одночасно великою витривалістю та безкомпромісовою вірністю українським національним ідеям. В Його особі Підляшшя втратило одного з найкращих синів. Вороги нашого народу подбали про те, щоб знищити звірським способом людину, ім'я якої було справжнім прапором українського Підляшшя. Але дійсної мети вони не досягли, бо мученича кров сивобородого старця стане для українського Підляшшя міцним цементом і навіки зв'яже Підляшшя з тією справою, за яку Покійний згинув.

Вічна Йому Пам'ять.

ДЕКАНАЛЬНИЙ СОБОРИК в Горишові Руському на Грубешівщині

Дня 10. травня ц. р. в с. Горишові Руському відбувся деканальний соборик грабовецького деканату. Соборик виніс такі постанови: 1) дбати про поліпшення морального стану серед віруючих, 2) звернути пильну увагу на церковно-моральне виховання молоді, 3) закладати молодечі братства, 4) зібрання бачить конечну потребу мати підручники для проповідництва, 5) зібрання доручає духовенству подбати про створення фонду на закуп літератури, 6) постановлено, що священики обов'язані, навіть без запрошення, бувати на престольних святах у сусідніх парафіях і брати чинну участь у святі, 7) нагадується духовенству пильно слідкувати за провадженням парафіяльної канцелярії, 8) допильнувати, щоб в цьому році відбулося посвячення піль в цілому деканаті, 9) постановлено піднести Владиці Архиєпископу Іларіону вдячну адресу за працю в єпархії від духовенства грабовецького деканату, 10) духовенство повинно подбати й допильнувати, щоб в православних хатах всюди були православні образи, 11) доручається пан-отцю деканальному місіонеру, щоб парафіяльні свята: в Грабівці, Бересті, в Горишові Руському й в Конюхах носили характер місійних свят.

ПАНАХИДИ ЗА ВОЖДІВ

В неділю, 23. травня ц. р. українське громадянство Холма численно прибуло на панахиду, яка відбулася о год. 10. рано в греко-католицькій церкві. Як і що року зійшлися всі без різниці поглядів та віросповідань, щоб в скупленні духа помолитися за душу того, хто своє життя присвятив для українського народу. Підчас панахиди о. Юрій Мелничин виголосив проповідь, з якої багато дечого на майбутнє можна повчитись.

У вівторок, дня 25 травня ц. р. в Соборі на св. Даниловій Горі Владика Архиєпископ Іларіон, в сослуженні численного духовенства відслужив панахиду і виголосив глибокого змістом проповідь. В часі панахиди соборна церква була вщерть виповнена. Спів архиєрейський хор.

НОВИЙ МОЛИТОВНИК

Українське Церковне Видавництво при Духовній Консисторії в Холмі, за благословенням та дозволом Владики Архиєпископа Іларіона, випустило в світ новий „Український Православний Молитовник" (6. видання). Переклад Високопреосвященного Іларіона, Архиєпископа Холмського й Підляського. Молитовник видано в двох мовах: староукраїнською й українською. В Молитовнику поміщено також Послання Владики Архиєпископа Іларіона від 9. травня 1943. р. під назвою „Як жити за Христом у світі".

Календар-Альманах на 1944 р.

Запрошуємо всіх Шановних Авторів до співробітництва в Календарі-Альманаху на 1944 р. Зазначуємо, що в тому році мине 30 літ від вибуху першої світової війни та від створення УСС. Було б добре, щоб Шановні Автори брали це на увагу при підборі тем до Своїх статтей, оповідань, чи віршів. Тон творів — як найбільше бадьорий. Матеріяли до Альманаху просимо присилати, по змозі як найшвидше, а' найпізніше до 1. серпня 1943. р.

Редакція застерігає собі право скорочення чи змін у рукописах — очевидно за порозумінням із Авторами. Непідхожі твори не виразне бажання повернемо, так само рукописи надрукованих творів.

Рукописи просимо слати на адресу: Українське В-во, Краків, Райхштрассе 34, з зазначенням: „Для календаря". Гонорар: 800.— зол. за видавничий аркуш (40.000 літер).

Краків, 4. червня 1943.

За Редакцію: Р. Купчинський

ОГОЛОШЕННЯ про стипендії У. Д. К. Грубешів. Український Допомоговий Комітет в Грубешеві розписує конкурс на 6 повних стипендій, які є основані при УДК в Грубешеві: 1) ім. д-р М. Струтинського, 2) полк. Я. Войнаровського, 3) сот. Ф. Бориса, 4) четаря Р. Кашубинського, 5) війта Є. Яроша, 6) м-гр. М. Шиховича. Про стипендії можуть старатися учні гімназій, семінарій, серед. фах. та технічних шкіл, які є українцями та походять з Грубешівщини, є незаможні але здібні. Подання зі слідуючими залучниками слати до УДК Грубешів, до 30. 6. 1943 р. з зазначенням, що це на одну з цих стипендій. Залучники: 1) посвідка від Волосного Делегата про моральне та суспільне заховання батьків та учня, 2) свідоцтво незаможности, 3) посвідка від шкільної влади, як вчиться і де вчащає учень до школи.

У. Д. К. Грубешів

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО
Краків—Львів
НОВІ ВИДАННЯ:

1) Д-р В. Кубійович—Д-р М. Кулицький **„Адміністративна карта Галичини"** в п'яти кольорах, зі зазначенням всіх округів, повітів і збірних громад — ціна 8 зл.
2) **„Німецькі карні приписи"**, що діють в Генеральній Губернії — ціна 10.— зл.
3) Г. Лященко **„Діти"**, збірка оповідань — ціна 3.— зл.
4) Й. В. Гете — **„Райнеке Лис"** — ціна 30.— зл.
5) Молитовничок **„Чисте серце Богові"** — ціна —.60 гр.

До набуття у всіх українських книгарнях!

НОВИНКИ

Українська Гімназія в Холмі. Вступні іспити до кляси I—VIII зачнуться 1. липня 1943. — Зголошення з відповідними документами до 20. червня. — Потрібно середньошкільних учителів до німецького, українського, латини, греки та математики.

Передплату на „Холмську Землю" 3.50 чвертьрічно, 7 зол. піврічно, 14 зол. річно належить пересилати під адресою; Українське Видавництво в Кракові, вул. Райхсштрассе 34 з поданням точної адреси передплатника та з дописком, що це передплата на „Холмську Землю".

Літні ферії в школах Ген. Губ. Згідно з розпорядженням шкільної влади, цьогорічні літні ферії в школах зачнуться дня 1. липня. Останній день науки буде 30. 6. 1943.

„Концерт української пісні" в шану Т. Шевченка відбувся в Ярославі 16. 5. при співучасті місцевого хору і чоловічого з Ляшок.

„Хлібороб" — тижневик для українських робітників зі східно-українських земель, що працюють у Німеччині в сільському господарстві — почав виходити в Берліні з днем 15. 5. ц. р. Це окреме видання часопису для промислових робітників „Українець". Одна сторінка цього часопису присвячена рільничо-політичним і рільничо-технічним питанням.

Вечір народної пісні в Мушині. 16. 5. відбувся в Мушині „Вечір народної пісні", що і під оглядом мистецького виконання і добору пісень був зразковий та полишив по собі якнайкраще враження. Це заслуга проф. Р. Левицького, який зумів гарно вишколити своїх молодих співаків — учениць й учнів учительської семінарії в Криниці, і своїм хором поклав не малі заслуги для поширення української пісні і в найдальше на захід висунених наших селах.

Концерт українських веснянок у Празі. З повним успіхом пройшов у Празі концерт наших гарних веснянок у виконанні „Українського Мішаного Хору" під пров. п. Щуровської-Росіневич. Концерт відбувся в травні ц. р. в просторій залі празької „Радіо-Палати".

Жнива в Румунії заповідаються добре — так повідомляє румунське міністерство хліборобства. — Плян весняних посівів майже зовсім виконано. Зокрема добре стоїть справа з кукурудзою, соняшниками й цукровими буряками. Плянтації бавовни й рижу під сучасну пору в повному ході. Дощова та холодна погода в усій Румунії корисно відбивається на сільсько-господарському секторі.

Море покрило 20.000 кв. метрів. На західному побережжі Норвегії, недалеко від Дронтгейм, море залило несподівано 20.000 кв. метрів землі, на якій було засіяне збіжжя та бараболі. Цей випадок пояснюють так: Морська вода розмочила і змила долішні верстви прибережної землі так, що верхня частина осіла. Подібний випадок, але в значно меншому розмірі, стався в тих самих сторонах перед сто роками.

Статті, дописи й завваги до „Холмської Землі", які торкаються Холмщини й Підляшшя, просимо слати на адресу: Д-р Степан Баран, Холм, вул. Коперника 17, тел. 79.

За редакцію відповідає М. Хомяк у Кракові. Видає »Українське Видавництво«, Краків, вул. Райхсштрассе 34. II. Телефон 230-39.
З друкарні »Нова Друкарня Денникова« під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau
Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher 102-79